Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (девети състав)

2 април 2020 година*

„Преюдициално запитване — Платежни услуги във вътрешния пазар — Директива 2007/64/ЕО — Материално и персонално приложно поле — Платежни услуги, предоставяни във валута, различна от еврото, или във валута на държава членка извън еврозоната — Платежни услуги, предоставяни от кредитна институция — Неизпълнение или лошо изпълнение на платежно нареждане — Отговорно лице — Процедура за пруденциален надзор —Процедури за разглеждане на възражения — Извънсъдебно разрешаване на спорове — Компетентни органи“

По дело C-480/18

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Augstākā tiesa (Върховен съд, Латвия) с акт от 13 юли 2018 г., постъпил в Съда на 23 юли 2018 г., в рамките на производство по дело, заведено от

„PrivatBank“ AS

в присъствието на:

Finanšu un kapitāla tirgus komisija,

СЪДЪТ (девети състав),

състоящ се от: S. Rodin, председател на състава, K. Jürimäe и N. Piçarra (докладчик), съдии,

генерален адвокат: G. Pitruzzella,

секретар: A. Calot Escobar,

предвид изложеното в писмената фаза на производството,

като има предвид становищата, представени:

– за латвийското правителство, от I. Kucina и J. Davidoviča, в качеството на представители,

– за чешкото правителство, от M. Smolek, J. Vláčil и L. Dvořáková, в качеството на представители,

– за Европейската комисия, от I. Naglis и H. Tserepa-Lacombe, в качеството на представители,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 7 ноември 2019 г.,

* Език на производството: латвийски.

постанови настоящото

Решение

1 Преюдициалното запитване е относно тълкуването на член 2, параграф 2 и на членове 20, 21, 75 и 80—82 от Директива 2007/64/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 13 ноември 2007 година относно платежните услуги във вътрешния пазар, за изменение на директиви 97/7/ЕО, 2002/65/ЕО, 2005/60/ЕО и 2006/48/ЕО и за отмяна на Директива 97/5/ЕО (ОВ, L 319, 2007 г., стр. 1), изменена с Директива 2009/111/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 16 септември 2009 г. (ОВ L 302, 2009 г., стр. 97) (наричана по-нататък „Директива 2007/64“).

2 Преюдициалното запитване е отправено в рамките на производство, образувано от „PrivatBank“ AS, кредитна институция със седалище в Латвия, относно законосъобразността на решение на Finanšu un kapitāla tirgus komisija (Комисия за финансови и капиталови пазари, наричана по-нататък „Комисия за пазарите“) да му наложи глоба поради неизпълнение на платежно нареждане.

Правна уредба

Правото на Съюза

3 Считано от 13 януари 2018 г., Директива 2007/64 е отменена и заменена с Директива (ЕС) 2015/2366 на Европейския парламент и на Съвета от 25 ноември 2015 година за платежните услуги във вътрешния пазар, за изменение на директиви 2002/65/ЕО, 2009/110/ЕО и 2013/36/ЕС и Регламент (ЕС) № 1093/2010 и за отмяна на Директива 2007/64 (ОВ L 337, 2015 г., стр. 1). Въпреки това, предвид датата на настъпване на разглежданите факти, приложима към спора в главното производство, е Директива 2007/64.

4 Съображения 5, 6, 8, 10, 11, 14, 20, 43, 46 и 50—52 от Директива 2007/64 гласят следното:

„5) Тази правна рамка [за платежните услуги] следва да гарантира съгласуваността на националните разпоредби относно пруденциалните изисквания, достъпа на нови доставчици на платежни услуги до пазара, изискванията за информация и съответните права и задължения на ползвателите и доставчиците на платежни услуги. […]

6) Въпреки това не е целесъобразно тази правна рамка да бъде изчерпателна. Нейното прилагане следва да се ограничава до доставчици на платежни услуги, чиято основна дейност се състои в предоставяне на платежни услуги на ползватели на платежни услуги. […].

[…]

8) Необходимо е да се определят категориите доставчици на платежни услуги, които законосъобразно могат да предоставят платежни услуги на територията на [Съюза], а именно кредитните институции, които приемат от ползватели влогове, които могат да бъдат използвани за финансиране на платежни транзакции и към които следва да продължат да се прилагат пруденциалните изисквания, предвидени в Директива 2006/48/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 14 юни 2006 г. относно предприемането и осъществяването на дейност от кредитните институции [ОВ L 177, 2006 г., стр. 1]. […].

[…]

10) […] Поради това е целесъобразно да се въведе нова категория доставчици на платежни услуги — „платежни институции“, като се предвиди лицензиране за предоставяне на платежни услуги на територията на [Съюза]. на физически или юридически лица извън съществуващите категории при спазване на определени строги и изчерпателни условия. […].

11) […] Изискванията по отношение на платежните институции следва да отразяват обстоятелството, че платежните институции извършват по-специализирана и ограничена дейност, като по този начин създават по-малки и лесни за наблюдение и контрол рискове в сравнение с рисковете, които възникват в рамките на по-широкия спектър от дейности на кредитните институции. […].

[…]

14) Необходимо е държавите членки да определят органите, отговарящи за издаването на лицензи на платежни институции, осъществяващи текущ контрол и вземащи решение за отнемане на тези лицензи. […]. При все това, всички решения на компетентните органи следва да подлежат на съдебно обжалване. […].

[…]

20) Тъй като потребителите и предприятията не са в еднакво положение, те не се нуждаят от еднакво ниво на защита. Докато за правата на потребителите е важно да бъдат гарантирани посредством разпоредби, които не могат да бъдат дерогирани с договор, разумно е предприятията и организациите да бъдат свободни да уговорят друго […]. При всички случаи някои основни разпоредби на настоящата директива следва да се прилагат винаги, независимо от статуса на ползвателя.

[…]

43) С оглед подобряване на ефективността на плащанията на територията на [Съюза], за изпълнението на всички платежни нареждания в евро или във валута на държава членка извън еврозоната, включително кредитни и налични парични преводи, извършвани по инициатива на платеца, следва да се постави изискване за максимален срок от един ден. […]. Предвид обстоятелството, че националните платежни инфраструктури често са високоефективни и за да се предотврати евентуално влошаване на съществуващите равнища на обслужване, държавите членки следва да имат право да запазят или да установят правила, които предвиждат срокове за изпълнение, по-кратки от един работен ден, когато е уместно.

[…]

46) […] [Н]апълно целесъобразно [е], освен в случаите на извънредни и непредвидими обстоятелства, доставчикът на платежни услуги да носи отговорност за изпълнението на приета от ползвателя платежна транзакция, освен в случаите на действия и бездействия от страна на доставчика на платежни услуги на получателя, за които е отговорен единствено получателят. […]. Когато сметката на получаващия доставчик на платежни услуги е била заверена със сумата, получателят следва незабавно да придобие права срещу своя доставчик на платежни услуги за заверяване на неговата сметка.

[…]

50) Необходимо е да се осигури ефективното прилагане на разпоредбите на националното право, приети в изпълнение на настоящата директива. Поради това следва да се установят подходящи процедури, чрез които ще бъде възможно да се предявяват възражения срещу доставчици на платежни услуги, които не спазват тези разпоредби, и да се гарантира, когато е уместно, налагането на подходящи, съразмерни, пропорционални и възпиращи санкции.

51) Без да се засяга правото на потребителите да предявяват искове по съдебен ред, държавите членки следва да осигурят наличието на лесно достъпни и ефективни способи за извънсъдебно разрешаване на спорове между доставчиците на платежни услуги и потребителите, произтичащи от предвидените в настоящата директива права и задължения. […].

52) Държавите членки следва да определят дали компетентните органи, натоварени с издаването на лицензи на платежните институции, биха могли също да бъдат компетентни органи в извънсъдебните процедури за разглеждане на възражения и разрешаване на спорове“.

5 Съгласно член 1, параграф 1 от Директива 2007/64.

„Настоящата директива определя правилата, в съответствие с които държавите членки разграничават следните шест категории доставчици на платежни услуги:

а) кредитни институции по смисъла на член 4, параграф 1, буква а) от [тази д]иректива 2006/48/ЕО, включително разположени на територията на [Съюза] клонове по смисъла на член 4, параграф 3 от посочената директива, на кредитни институции с главно управление във или, съгласно член 38 от посочената директива, извън [Съюза];

[…]

г) платежни институции по смисъла на настоящата директива;

[…]“.

6 Член 2 от Директива 2007/64, озаглавен „Приложно поле“, гласи:

„1. Настоящата директива се прилага за платежни услуги, предоставяни в [Съюза]. При все това, с изключение на член 73 [Вальор и разполагаеми средства], дялове III [Прозрачност на условията и изискванията за информация за платежни услуги] и IV [Права и задължения във връзка с предоставянето и използването на платежни услуги] от настоящата директива се прилагат само когато и доставчикът на платежни услуги на платеца, и доставчикът на платежни услуги на получателя, или единственият доставчик на платежни услуги по платежната транзакция, се намират на територията на [Съюза].

2. Дялове III и IV се прилагат по отношение на платежни услуги, извършени в евро или във валутата на държава членка извън еврозоната.

[…]“.

7 По силата на член 4 от тази директива:

„За целите на настоящата директива се прилагат следните определения:

[…].

4. „платежна институция“ означава юридическо лице, на което в съответствие с член 10 е издаден лиценз за предоставяне и извършване на платежни услуги в [целия Съюз];

[…].

10. „ползвател на платежни услуги“ означава физическо или юридическо лице, което се ползва от платежната услуга в качеството си на платец или получател, или и в двете качества;

11. „потребител“ означава физическо лице, което при договори за предоставяне на платежни услуги, уредени с настоящата директива, извършва дейност, различна от неговото занятие, професионална или стопанска дейност;

[…]“.

8 Член 20 от Директива 2007/64, озаглавен „Определяне на компетентни органи“, част от дял II, озаглавен „Доставчици на платежни услуги“, предвижда:

„1. Държавите членки определят за компетентни органи, отговорни за издаването на лицензи и за упражняването на пруденциален надзор на платежните институции, които ще изпълняват функциите, предвидени в настоящия дял, публични органи или учреждения, признати от националното законодателство или от публични органи, изрично оправомощени за целта според националното законодателство, включително национални централни банки.

[…].

2. Държавите членки гарантират, че компетентните органи, определени съгласно параграф 1, притежават всички необходими правомощия за изпълнение на функциите им.

[…].

5. Разпоредбите на параграф 1 не предполагат задължение за компетентните органи да упражняват надзор върху стопанските дейности на платежните институции, различн[и] от предоставянето на изброените в приложението […]“.

9 Член 21, озаглавен „Надзор“, също част от дял II от тази директива, гласи:

„1. Държавите членки гарантират, че упражняваният от компетентните органи контрол за непрекъснатото спазване на разпоредбите на настоящия дял е пропорционален, подходящ и съответстващ на рисковете, на които са изложени платежните институции.

Във връзка с проверката на спазването на разпоредбите на настоящия дял, компетентните органи имат право да предприемат следните стъпки, в частност:

а) да изискват от платежните институции предоставяне на всякаква информация, необходима за наблюдение спазването на изискванията;

б) да извършват проверки на място на платежни институции, на представители и клонове, предоставящи платежни услуги от името и за сметка на платежната институция или на подизпълнители, на които е възложено извършването на дейности;

в) да издават препоръки, насоки, и когато е приложимо, задължителни административни разпоредби […];

[…]

2. Без да се засягат процедурите за отнемане на лиценз и наказателноправните разпоредби, държавите членки предвиждат, че съответните им компетентни органи могат да налагат санкции на платежни институции или на лицата, ефективно упражняващи контрол върху дейността на платежни институции, които нарушават законови, подзаконови или административни разпоредби относно надзора или упражняването на свързана с предоставяне на платежни услуги стопанска дейност, или да приемат мерки, насочени към преустановяване на установените нарушения или отстраняване на причините за тях.

[…]“.

10 От член 51, параграф 1, първо изречение от посочената директива се установява, че когато ползвателят на платежни услуги не е потребител, страните могат да уговорят по-специално че член 75 от същата директива не се прилага изцяло или частично.

11 Член 75 от Директива 2007/64, озаглавен „Неизпълнение или неточно изпълнение“, гласи:

„1. [К]огато платежното нареждане е подадено от платеца, доставчикът на платежни услуги на платеца носи отговорност пред платеца за точното изпълнение на платежната транзакция, освен ако същият може да докаже на платеца и, когато е приложимо — на доставчика на платежни услуги на получателя, че последният е получил сумата на платежната транзакция в съответствие с член 69, параграф 1, като в този случай доставчикът на платежни услуги на получателя носи отговорност пред получателя за точното изпълнение на платежната транзакция.

Когато доставчикът на платежни услуги на платеца носи отговорност по първа алинея, той своевременно възстановява на платеца сумата на неизпълнената или неточно изпълнена платежна транзакция и, когато е приложимо, възстановява задължената платежна сметка в състоянието, в което същата би се намирала при отсъствие на неточно изпълнената платежна транзакция.

Когато доставчикът на платежни услуги на получателя носи отговорност по първа алинея, той незабавно осигурява на разположение на получателя сумата по платежната транзакция и, когато е приложимо, заверява платежната сметка на получателя със съответната сума.

[…]

2. […]

В случай на неизпълнена или неточно изпълнена платежна транзакция, за която доставчикът на платежни услуги на получателя не носи отговорност по първа и втора алинея, доставчикът на платежни услуги на платеца носи отговорност пред платеца. Когато доставчикът на платежни услуги на платеца носи такава отговорност, когато е уместно и без неоснователно забавяне, той възстановява на платеца сумата на неизпълнената или неточно изпълнена платежна транзакция и възстановява задължената платежна сметка в състоянието, в което същата би се намирала при отсъствие на неточно изпълнената платежна транзакция.

[…]“.

12 Съгласно член 80 от тази директива, озаглавен „Възражения“:

„1. Държавите членки гарантират установяването на процедури, които позволяват на ползвателите на платежни услуги и други заинтересовани лица, включително сдружения на потребители, да подават пред компетентните органи възражения срещу извършени от доставчици на платежни услуги предполагаеми нарушения на разпоредбите на националното законодателство за прилагане на разпоредбите на настоящата директива.

2. Когато е приложимо и без да се засяга правото на търсене на защита по съдебен ред в съответствие с националното процесуално право, с отговора си компетентният орган информира подателя на възражението за съществуването на установените съгласно член 83 извънсъдебни процедури за разглеждане на възражения и разрешаване на спорове“.

13 Член 81 от посочената директива, озаглавен „Санкции“, в параграф 1 предвижда:

„Държавите членки установяват система от санкции за нарушаване на националните разпоредби, приети съгласно настоящата директива, и вземат всички необходими мерки за осигуряване на прилагането на тези санкции. Предвидените санкции са ефективни, съразмерни и възпиращи“.

14 Член 82 от Директива 2007/64, озаглавен „Компетентни органи“, в параграф 1 гласи:

„Държавите членки предприемат всички необходими мерки, с които да се гарантира, че процедурите за разглеждане на възражения и санкциите, предвидени съответно в член 80, параграф 1 и член 81, параграф 1, се прилагат от органите, оправомощени да гарантират спазване на разпоредбите на националното законодателство, приети съгласно предвидените в настоящия раздел изисквания“.

15 Член 83 от тази директива, озаглавен „Извънсъдебно разрешаване на спорове“, в параграф 1 гласи:

„Държавите членки гарантират установяването на подходящи и ефективни извънсъдебни процедури за разглеждане на възражения и разрешаване на спорове във връзка с произтичащите от настоящата директива права и задължения между ползватели и доставчици на платежни услуги, като, когато е уместно, използват съществуващите органи“.

16 От член 86 от посочената директива, озаглавен „Пълна хармонизация“, се установява, че без да се засягат изброените в нея изключения, доколкото тя съдържа хармонизирани разпоредби, „държавите членки не могат да запазят или въвеждат в действие разпоредби, различни от предвидените в настоящата директива“.

Латвийското право

17 Член 2, параграф 3 от Maksājumu pakalpojumu un elektroniskās naudas likums (Закон за платежните услуги и електронните пари, *Latvijas Vēstnesis*, 2010, № 43), в редакцията, приложима към фактите в главното производство (наричан по-нататък „Законът за платежните услуги“), гласи:

„Членове 57[—]96 и 98[—]104 от този закон се прилагат за доставчиците на платежни услуги, които предоставят платежни услуги в Латвия, когато доставчикът на платежни услуги на платеца и доставчикът на платежни услуги на получателя се намират в държава членка и платежната услуга се извършва в евро или във валутата на държава членка“.

18 Член 49 от Закона за платежните услуги предвижда.

„С цел проверка на спазването на изискванията по този закон в дейността на институциите Комисията [за пазарите] има право:

1) да изисква от съответната институция предоставянето на информацията, необходима за целите на надзора;

2) да извършва проверки в институцията“.

19 Съгласно член 56, параграфи 1 и 2 от Закона за платежните услуги:

„1. Ако Комисията [за пазарите] прецени, че институцията не изпълнява изискванията по глави II[—]VI от този закон, […] или на правни актове на институциите на Съюза с директен ефект, тя изисква от институцията да вземе незабавно необходимите мерки за поправяне на последиците от неизпълнението.

2. Освен предвиденото в параграф 1 от настоящия член, Комисията [за пазарите] има право да вземе една или няколко от следните мерки:

[…]

5) да наложи глоба в размер до 100 000 LVL (латвийски лата) [около 140 000 EUR]“.

20 Съгласно член 99 от Закона за платежните услуги:

„1. Ако платежното нареждане е подадено от платеца, неговият доставчик на платежни услуги носи отговорност пред платеца за точното изпълнение на плащането, освен ако този доставчик може да докаже на платеца — а при необходимост на доставчика на платежни услуги на получателя — че последният е получил сумата по плащането в съответствие с член 94, параграф 1 от този закон. Ако доставчикът на платежни услуги на платеца може да докаже, че доставчикът на платежни услуги на получателя е получил сумата по плащането, отговорен за правилното изпълнение на плащането е доставчикът на платежни услуги на получателя.

[…].

9. При неизпълнение или неправилно изпълнение на плащането и ако доставчикът на платежните услуги на получателя не носи отговорност в съответствие с настоящия член, доставчикът на платежните услуги на платеца отговаря пред платеца.

10. Когато доставчикът на платежни услуги на платеца носи отговорност съгласно предвиденото в параграф 9 от настоящия член, той веднага възстановява на платеца сумата по неизпълненото или неточно изпълненото плащане, или възстановява салдото по задължената със сумата по това плащане платежна сметка на платеца в състоянието, в което същото би се намирало, ако плащането не бе изпълнено неточно“.

21 Член 105 от Закона за платежните услуги гласи:

„[…]

2. В съответствие с приложимото законодателство Комисията [за пазарите] разглежда възраженията за неизпълнение на разпоредбите от глави VII[—]XIV от този закон, подадени от ползватели на платежни услуги или от притежатели на електронни пари, които нямат качеството на потребители по смисъла на Закона за защита на правата на потребителите,

когато неизпълнението е увредило или може да увреди сериозно интересите на групи от ползватели на платежни услуги или притежатели на електронни пари (колективни интереси). […].

[…]

5. Ако в хода на административното производство Комисията за пазарите прецени, че неизпълнение на разпоредбите от глави VII[—]XIV от този закон е увредило или може да увреди сериозно колективните интереси на ползвателите на платежни услуги или на притежателите на електронни пари, които нямат качеството на потребители по смисъла на Закона за защита на правата на потребителите, тя може да приеме решение, с което да разпореди на съответния доставчик на платежни услуги или издател на електронни пари да преустанови неизпълнението на разпоредбите от глави VII[—]XIV от този закон или да поправи последиците от допуснатите нарушения, както и да определи срок за изпълнение на необходимите за целта мерки.

[…]“.

Спорът в главното производство и преюдициалните въпроси

22 На 16 ноември 2011 г. Forcing Development Ltd подава в PrivatBank, на която е клиент, платежно нареждане за превод на сумата 394 138,12 USD (щатски долара) (около 347 130 eur) по сметката на трето лице, открита в Bankas Snoras AB (наричана по-нататък „Snoras“), установена в Литва.

23 Същия ден в 15,08 часа Lietuvos bankas (Централна банка на Литва) уведомява Snoras за решението си да ѝ наложи мораториум и да ѝ забрани предоставянето на всички видове финансови услуги.

24 Отново същия ден, в 15,24 часа, PrivatBank предава платежното нареждане на Snoras чрез системата SWIFT, задължава сметката на Forcing Development със сумата 394 138,12 USD (около 347 130 EUR) и прехвърля средствата в кореспондентската си сметка във втората банка.

25 Тъй като преведените от PrivatBank средства са получени от Snoras в 16,20 часа, тя кредитира кореспондентската сметка на PrivatBank, но поради наложения от Централната банка на Литва мораториум блокира средствата в тази сметка и нито кредитира сметката на третото лице, нито възстановява средствата на PrivatBank.

26 PrivatBank предявява на Snoras вземане в размер на 394 138,12 USD (около 347 130 EUR).

27 На 25 октомври 2012 г. Forcing Development сезира Комисията за пазарите с жалба срещу PrivatBank, като изтъква, че тя не му е възстановила сумата, предоставена ѝ на разположение за изпълнението на платежното нареждане.

28 С решение от 4 юли 2013 г. Комисията за пазарите първо приема, че в съответствие с член 99, параграф 9 от Закона за платежните услуги PrivatBank носи отговорност за изпълнението на платежното нареждане, подадено от Forcing Development, след това нарежда на PrivatBank да оцени необходимостта от въвеждане на промени в нейната система и в процедурите ѝ за вътрешен контрол, да я информира за резултатите от тази оценка до 30 август 2013 г. и на последно място налага на PrivatBank глоба в размер на 100 000 LVL (около 140 000 eur).

29 Това решение е потвърдено с решение от 17 октомври 2013 г. от Комисията за пазарите. Във второто посочено решение Комисията за пазарите подчертава отново, че PrivatBank носи отговорност на основание член 99, параграфи 1 и 9 от Закона за платежните услуги, след като

не е могла да докаже, че Snoras е получила плащането на сумата в определения срок. Тя добавя, че не е установено PrivatBank и Forcing Development да са договорили други разпоредби за уреждане на взаимоотношенията си.

30 През ноември 2013 г., като се основава на договора за водене на текуща сметка, който е сключило с PrivatBank, Forcing Development иска чрез арбитраж възстановяването на сумата, предоставена на PrivatBank за изпълнение на платежното нареждане.

31 На 4 февруари 2014 г. арбитражният съд отхвърля искането на Forcing Development. Той постановява, че PrivatBank е спазила задълженията, които има по силата на член 99, параграф 1 от Закона за платежните услуги, както и на Директива 2007/64, тъй като Snoras е получила от PrivatBank сумата, необходима за изпълнението на разглежданото платежно нареждане. Според арбитражния съд Законът за платежните услуги не задължава доставчика на платежни услуги на платеца да разполага в банковите си сметки със сумите, достатъчни, за да може да изпълни незабавно евентуалните платежни нареждания на всичките си клиенти. Този закон задължавал доставчиците на платежни услуги само да спазват срок за изпълнението на тези нареждания и следователно за заверяване с необходимата сума на банковата сметка на получателя или на доставчика на услуги на получателя, не по-късно от края на работния ден, следващ деня на издаването на подадените от ползвателите платежни нареждания.

32 PrivatBank сезира Administratīvā apgabaltiesa (Областен административен съд, Латвия) с искане за отмяна на решение от 17 октомври 2013 г., посочено в точка 29 от настоящото решение, и за поправяне на твърдените понесени имуществени вреди. В подкрепа на искането си PrivatBank изтъква, че Snoras не я е уведомила за неизпълнението на плащането в срока, предвиден в договора, уреждащ взаимоотношенията им. Тя прилага като доказателство по делото арбитражното решение от 4 февруари 2014 г.

33 С решение от 5 август 2015 г. Administratīvā apgabaltiesa (Областен административен съд) отхвърля искането. Тази юрисдикция приема, от една страна, че тъй като PrivatBank не е следила сметката ѝ в Snoras да бъде захранена с достатъчно средства, не е могло подаденото от Forcing Dévelopment платежно нареждане да бъде изпълнено своевременно, и от друга страна, че по силата на член 99 от Закона за платежните услуги Snoras не носи отговорност за неизпълнението на платежното нареждане, след като не е разполагала със средства, за да изпълни такова нареждане. Колкото до вземането на PrivatBank срещу Snoras тази юрисдикция установява, че от юридическа гледна точка спорната сума се държи от PrivatBank, въпреки че в създалото се положение тя няма достъп до нея. Същата юрисдикция заключава, че независимо от арбитражното решение от 4 февруари 2014 г., Комисията за пазарите с основание приема, че PrivatBank е нарушила член 99, параграф 9 от Закона за платежните услуги, задължава я да оцени необходимостта от промени на нейната система и процедурите ѝ за вътрешен контрол и ѝ налага глоба в размер на 100 000 LVL (около 140 000 eur), за да се избегне повторното възникване на тези обстоятелства. Administratīvā apgabaltiesa (Областен административен съд) не взема предвид арбитражното решение от 4 февруари 2014 г.

34 PrivatBank подава срещу това решение на Administratīvā apgabaltiesa (Областен административен съд) касационна жалба до запитващата юрисдикция.

35 PrivatBank изтъква, първо, че като приема, че тя е отговорна на основание член 99, параграф 9 от Закона за платежните услуги, първоинстанционната юрисдикция превишава правомощията си. Наистина, след като отговорността ѝ спрямо Forcing Development във връзка с изпълнението на платежното нареждане, предмет на главното производство, е от областта на гражданското, а не на административното право, тази юрисдикция е била обвързана от арбитражното решение, постановено на 4 февруари 2014 г. от арбитражния съд, компетентен в областта на гражданскоправните отношения. От друга страна, тъй като арбитражният съд постановява, че

PrivatBank не носи отговорност за неизпълнението на платежното нареждане, Комисията за пазарите не можела да я задължава да промени системата си за вътрешен контрол. При тези обстоятелства нямало никакво основание за налагането на глоба.

36 PrivatBank изтъква освен това, че член 99 от Закона за платежните услуги позволява доставчик на услуги да бъде напълно освободен от отговорност спрямо ползвателя на тези услуги, ако са се договорили така. Тъй като PrivatBank и Forcing Development са сключили договор за водене на текуща сметка, който предвижда, че PrivatBank няма да е отговорна за средствата в процес на прехвърляне между банкови системи, отговорността ѝ трябвало да се преценява с оглед на този договор, а не на член 99 от Закона за платежните услуги.

37 В становището си по касационната жалба още в началото Комисията за пазарите отбелязва, че член 105, параграф 2 от Закона за платежните услуги я оправомощава да разглежда възраженията, подадени от ползвателите на платежни услуги, които не следва да се считат за потребители. Тя отбелязва освен това, че тъй като PrivatBank е кредитна, а не платежна институция по смисъла на член 4, точка 4 от Директива 2007/64, решението от 17 октомври 2013 г. е прието на основание член 113 от Kredītiestāžu likums (Закон за кредитните институции), който оправомощава Комисията за пазарите да приема решения за кредитните институции, които не спазват приложимото спрямо тях законодателство. При тези обстоятелства Комисията за пазарите счита, че като доставчик на платежни услуги PrivatBank подлежи на контрола ѝ, именно относно отговорността ѝ по силата на член 99 от Закона за платежните услуги, с който се прилага член 75 от Директива 2007/64.

38 В отговор на поставен от запитващата юрисдикция въпрос относно приложимостта на Закона за платежните услуги в спор относно предоставяне на платежни услуги в щатски долари Комисията за пазарите поддържа, че кредитна институция може да реши да приложи изискванията по този закон спрямо услугите, които не се предоставят в евро или във валутата на държава членка извън еврозоната, ако прецени, че е в състояние да спазва тези изисквания за такива услуги. Като се основава на вътрешните правила на PrivatBank, Комисията за пазарите заключава, че тя е направила този избор и поради това разглежда дейностите ѝ в светлината на относимите разпоредби от Закона за платежните услуги.

39 В това отношение Комисията за пазарите отбелязва, че дори Законът за платежните услуги да позволява, в съответствие с член 51 от Директива 2007/64, да се договарят някои дерогации от нейните разпоредби, когато ползвателят на платежни услуги не е потребител, такава възможност не може да се използва недобросъвестно, като се злоупотребява със силната позиция на кредитната институция, за да се договори режим на отговорност, с който се цели заобикалянето на предвидения в член 99 от Закона за платежните услуги режим и да се прехвърли на клиента цялата отговорност за неизпълнението на платежно нареждане. Поради това трябвало сключеният на 11 април 2005 г. между PrivatBank и Forcing Development договор за водене на текуща сметка да се разглежда в светлината на този довод. Този договор не само дерогирал прилагането на конкретни разпоредби от Директива 2007/64, а напълно ѝ противоречал.

40 Запитващата юрисдикция си задава въпроси, от една страна, относно съвместимостта с Директива 2007/64 на предвидената в Закона за платежните услуги процедура за разглеждане на възражения, когато тези услуги не се изпълняват в евро или във валутата на държава членка извън еврозоната. От друга страна, тя си задава въпроси относно съвместимостта с тази директива на правомощията, които този закон предоставя на Комисията за пазарите в рамките на такава процедура.

41 Във връзка с това запитващата юрисдикция припомня, че Законът за платежните услуги оправомощава Комисията за пазарите да разглежда не само възраженията във връзка с платежните услуги, които се изпълняват в евро или във валутата на държава членка извън

еврозоната, но и възраженията относно платежни услуги, които се изпълняват в друга валута, при положение че член 2, параграф 2 от Директива 2007/64 ограничава приложимостта на процедурите за разглеждане на възражения, предвидена в членове 80—82 само до платежните услуги, които се изпълняват в евро или във валутата на държава членка извън еврозоната.

42 Според запитващата юрисдикция обаче приложното поле на членове 20 и 21 от Директива 2007/64 не е ограничено до платежните услуги, изпълнявани в евро или във валутата на държава членка извън еврозоната. Поради това от тези разпоредби, по-конкретно от член 20, параграф 5 от тази директива, могло да се заключи, че органите, които държавите членки са длъжни да определят по силата на посочените разпоредби, са компетентни да гарантират спазването не само на разпоредбите от дял II от тази директива, но също и тези от дялове III и IV от същата директива по отношение на дейността по предоставяне на платежни услуги, изпълнявани във валути, различни от еврото или от тези на държавите членки извън еврозоната.

43 Запитващата юрисдикция накрая отбелязва, че ако компетентността, която Директива 2007/64 възлага на националните органи като Комисията за пазарите, включва също и дейността на доставчиците на платежни услуги, изпълнявани във валути на трети страни, следва да се уточнят пределите на компетентността на тези органи при прилагането на член 75 от тази директива.

44 В това отношение запитващата юрисдикция констатира, че Законът за платежните услуги не оправомощава Комисията за пазарите да разрешава споровете между доставчиците и ползвателите на платежни услуги, тъй като тази компетентност би трябвало да имат по-скоро участниците в транзакцията (член 104), медиаторът на Сдружението на търговските банки на Латвия и съдилищата (член 106). При тези обстоятелства следва да се уточни дали в рамките на процедурата за пруденциален надзор, предвидена в членове 20 и 21 от Директива 2007/64, или на процедурите за разглеждане на възражения, предвидени в член 80 от тази директива, Комисията за пазарите е компетентна да разрешава споровете между платеца и доставчика на платежни услуги, произтичащи от посочените в член 75 от тази директива правоотношения, като определя виновния за неизпълнението или лошото изпълнение на платежна транзакция. При утвърдителен отговор ще е важно да се определи доказателствената сила на арбитражно решение, с което е разрешен спор между платец и доставчик на платежни услуги.

45 С оглед на изложеното по-горе Augstākā tiesa (Върховен съд, Латвия) решава да спре производството и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:

„1) Съвместима ли е с член 2, параграф 2 от Директива [2007/64] национална правна уредба, в която се предвижда, че комисията [за финансови пазари] е компетентна да разглежда възраженията на ползвателите на платежни услуги включително във връзка с платежни услуги, които не са извършени в евро или в националната валута на държава членка [извън еврозоната] и съответно да установява нарушения на Закона [за платежните услуги] и да налага санкции?

2) Трябва ли член 20, параграфи 1 и 5 и член 21, параграф 2 от Директива [2007/64] да се тълкуват в смисъл, че допускат възможността компетентните органи да упражняват надзор и да налагат санкции включително във връзка с платежни услуги, които не са извършени в евро или във валутата на държава [членка] извън еврозоната?

3) Оправомощен ли е компетентният орган — за целите на надзорните функции по членове 20 и 21 от Директива [2007/64] или за целите на процедурите за разглеждане на възражения по членове 80—82 от Директива [2007/64] — да разреши спор между платец и доставчик на

платежни услуги, произтичащ от правоотношенията, за които се отнася член 75 от [тази] директива, определяйки кое е лицето, носещо отговорност за неизпълнението или за неточното изпълнение на транзакцията?

4) Длъжен ли е компетентният орган — при упражняване на надзорните функции по членове 20 и 21 от Директива [2007/64] или при провеждане на процедурите за разглеждане на възражения по членове 80—82 от [тази] Директива — да вземе предвид арбитражно решение, с което се разрешава спор между доставчик на платежни услуги и ползвател на платежни услуги?“.

По преюдициалните въпроси

По първия въпрос

46 С първия си въпрос запитващата юрисдикция по същество иска да се установи дали член 2, параграф 2 от Директива 2007/64 трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска национална правна уредба, според която органът по член 82 от тази директива е компетентен да разглежда възраженията и да налага санкции, когато платежни услуги се изпълняват във валутата на трета държава.

47 В това отношение следва да се припомни веднага, че дялове III и IV от Директива 2007/64, посочени в член 2, параграф 2, се отнасят съответно до прозрачността на условията и изискванията за информация за платежни услуги, изпълнявани от всички категории доставчици, изброени в член 1 от тази директива, както и до правата и задълженията във връзка с предоставянето и използването на тези услуги. Тези дялове се прилагат по отношение на платежни услуги, изпълнявани в евро или във валутата на държава членка извън еврозоната, при условието, предвидено в член 2, параграф 1 от посочената директива, както доставчикът на платежни услуги на платеца, така и този на получателя или единственият доставчик на платежни услуги да се намират в Съюза.

48 Важно е също да се подчертае, че според член 86 от Директива 2007/64, доколкото в нея има хармонизирани разпоредби, държавите членки не могат да запазят или въвеждат в действие разпоредби, различни от предвидените в тази директива.

49 Впрочем, както отбелязва генералният адвокат в точка 37 от заключението си, тъй като в случая става въпрос за област със споделена компетентност по смисъла на член 2, параграф 2 във връзка с член 4, параграф 2, буква а) ДФЕС и доколкото Съюзът не е упражнил с Директива 2007/64 законодателните си правомощия, за да хармонизира областта на платежните услуги във вътрешния пазар, извършвани във валута на трета държава, държавите членки са свободни да определят за приложими към тази категория платежни услуги именно разпоредбите от дялове III и IV от тази директива, установени в нея за платежните услуги, изпълнявани в евро или във валутата на държава членка извън еврозоната.

50 С оглед на изложеното по-горе на първия въпрос следва да се отговори, че член 2, параграф 2 от Директива 2007/64 трябва да се тълкува в смисъл, че допуска национална правна уредба, според която органът по член 82 от тази директива е компетентен да разглежда възраженията и да налага санкции в случаите на платежни услуги, изпълнявани във валутата на трета държава.

По втория въпрос

51 С втория си въпрос запитващата юрисдикция по същество иска да се установи дали член 20, параграф 5 и член 21, параграф 2 от Директива 2007/64 трябва да се тълкуват в смисъл, че органът, посочен в член 20, параграф 1 от тази директива, е компетентен да осъществява контрол и да налага санкции при нарушение на националната правна уредба, с която са транспонирани разпоредбите на дялове III и IV от посочената директива в случаите на платежни услуги, изпълнявани във валутата на трета държава.

52 Запитващата юрисдикция основава този въпрос, от една страна, на констатацията, че материалното приложно поле на дял II от Директива 2007/64, в който са включени именно членове 20 и 21, не е предмет на изключение, идентично на установеното в член 2, параграф 2, и поради това разпоредбите на този дял се прилагат също и спрямо платежните услуги, извършвани във валута, различна от еврото или тази на държава членка извън еврозоната. От друга страна, въз основа на член 20, параграф 5 от Директива 2007/64 тя прави извода, че компетентните органи по смисъла на тази разпоредба са оправомощени и да упражняват контрол, за да проверяват спазването на разпоредбите от дялове III и IV от тази директива и да налагат санкции при нарушаване на тези разпоредби.

53 В това отношение, на първо място, следва да се отбележи, че на компетентните органи по смисъла на член 20 от Директива 2007/64 е възложена задачата да наблюдават платежните институции, за да контролират спазването на разпоредбите от дял II от тази Директива (вж. в този смисъл решение от 10 март 2016 г., Safe Interenvíos, C-235/14, EU:C:2016:154, т. 91 и 93).

54 На второ място, както отбелязва генералният адвокат в точка 46 от заключението си, освен че членове 20 и 21 от Директива 2007/64, са в глава 1, озаглавена „Платежни институции“, част от дял II от тази директива, от тези разпоредби следва, че те се прилагат изключително по отношение на платежните институции, посочени в член 4, точка 4 от тази директива. Следователно приложното поле на тези разпоредби по отношение на лицата е ограничено до категорията доставчици на платежни услуги, състояща се от тези платежни институции, така че кредитните институции са изключени от това приложно поле.

55 Изключването на кредитните институции от персоналното приложно поле на дял II от Директива 2007/64 се потвърждава от съображения 8 и 11. Наистина, от тях се установява, че към кредитните институции, които приемат от ползватели влогове, които могат да бъдат използвани за финансиране на платежни транзакции, следва да продължат да се прилагат пруденциалните изисквания, предвидени в Директива 2006/48, докато изискванията по отношение на платежните институции, които имат по-специализирана и ограничена дейност и по този начин създават по-малки и лесни за наблюдение и контрол рискове в сравнение с рисковете, присъщи на дейностите на кредитните институции, се определят въз основа на тази директива.

56 От преписката, с която разполага Съдът, обаче се установява, че PrivatBank е кредитна институция по смисъла на член 1, параграф 1, буква а) от Директива 2007/64, който препраща към член 4, точка 1, буква а) от Директива 2006/48, а не платежна институция.

57 След като членове 20 и 21 от Директива 2007/64 не са приложими ratione personae по отношение на кредитните институции, не е необходимо да се отговаря на втория поставен от запитващата юрисдикция въпрос.

По третия въпрос

58 С третия си въпрос запитващата юрисдикция по същество иска да се установи дали членове 20 и 21 от Директива 2007/64 или членове 80—82 от нея трябва да се тълкуват в смисъл, че не допускат национална правна уредба, според която посочените в тях органи са оправомощени при упражняване на съответните си правомощия да разрешават споровете между платец и доставчик на платежни услуги, възникнали поради неизпълнение или лошо изпълнение на платежна транзакция, като определят кой е отговорен за това неизпълнение или лошо изпълнение в съответствие с разпоредбите на член 75 от тази директива.

59 В това отношение следва да се припомни, първо, както беше установено в точки 54 и 55 от настоящото решение, че членове 20 и 21 от Директива 2007/64 не намират приложение, когато, както по делото в главното производство, една от страните по спора е кредитна институция по смисъла на член 1, параграф 1, буква а) от тази директива, а не платежна институция по смисъла на член 4, точка 4 от нея. При това положение не следва да се отговаря на третия въпрос, доколкото се отнася до членове 20 и 21 от посочената директива.

60 След това, когато става въпрос за членове 80—82 от Директива 2007/64, независимо че по силата на член 2, параграф 2 от тази директива тези разпоредби не са приложими по отношение на платежни услуги, изпълнявани във валутата на трета държава, в случая, тъй като националният законодател е решил тези разпоредби да са приложими по отношение на такива платежни услуги, Съдът е компетентен да ги тълкува в рамките на преюдициално производство (вж. по аналогия решения от 21 декември 2011 г., Cicala, C-482/10, EU:C:2011:868, т. 17 и от 13 март 2019 г., E., C-635/17, EU:C:2019:192, т. 35).

61 Така, на първо място, следва да се отбележи, че както се уточнява в съображение 50 от Директива 2007/64, целта на предвидените в членове 80—82 от нея процедури е да се установят подходящи процедури, чрез които ще бъде възможно да се предявяват възражения срещу доставчици на платежни услуги, които не спазват разпоредбите, които са длъжни да спазват, сред които са тези от дялове III и IV от същата директива, и да се гарантира, когато е уместно, налагането на подходящи, съразмерни, пропорционални и възпиращи санкции.

62 На второ място, следва да се отбележи, че успоредно със задължението за държавите членки, установено с членове 80—82 от Директива 2007/64 да въведат процедури за разглеждане на възражения и за налагане на санкции за посочените в тези разпоредби цели, член 83 ги задължава също да въведат способи за извънсъдебно разрешаване на спорове между ползвателите и доставчиците на платежни услуги във връзка с произтичащите от тази директива права и задължения, като, когато е уместно, използват съществуващите органи. Както се уточнява в съображение 51 от посочената директива, тези леснодостъпни и ефективни способи за извънсъдебно разрешаване на спорове не засягат правото на потребителите да предявяват искове по съдебен ред.

63 От изложеното дотук следва, че целта на процедурите за извънсъдебно разрешаване на споровете между доставчици и ползватели на платежни услуги, предвидени в член 83 от Директива 2007/64, е различна от тази на процедурите за разглеждане на възражения, предвидени в член 80 от тази директива. Наистина целта на процедурите по член 80 не е нито разрешаване на споровете между съответните доставчици и ползватели на платежни услуги, нито определянето на гражданската отговорност за претърпяната в този контекст вреда. Това обстоятелство все пак не изключва възможността компетентният орган по смисъла на член 82 от Директива 2007/64 да приложи националните разпоредби, с които се прилагат разпоредбите на член 75 от тази директива, за да разгледа основателността на възражение, подадено на основание член 80 от тази директива, и да санкционира нарушенията на тези разпоредби въз основа на член 81 от същата директива.

64 От това следва, че органът, компетентен да разглежда възраженията и да налага санкции на основание членове 80—82 от Директива 2007/64, не е оправомощен в рамките на компетентността, която черпи от тези разпоредби, да разрешава споровете между доставчици и ползватели на платежни услуги. Този извод се потвърждава по-конкретно от член 80, параграф 2 от посочената директива, който задължава този орган, когато взема решение по възражение на ползвател на платежни услуги, когато е приложимо, да информира подателя на възражението за съществуването на установените съгласно член 83 от същата директива способи за извънсъдебно разрешаване на споровете.

65 Вярно е, че предвидените в членове 80—82 от Директива 2007/64 правомощия и тези, предвидени в член 83 от същата директива, могат да се упражняват само от един и същ национален орган, както предвижда изрично член 83, параграф 1 от посочената директива във връзка със съображение 52 от нея. Въпреки това, дори в такава хипотеза процедурите за разглеждане на възраженията и за налагане на санкции по членове 80—82 от Директива 2007/64 и процедурите за извънсъдебно разрешаване на споровете по член 83 от тази директива остават различни и самостоятелни, така че правомощията, предоставени на националния орган в рамките на процедурите за разглеждане на възраженията и за налагане на санкции, не могат да се упражняват в рамките на процедурите за извънсъдебно разрешаване на споровете и обратно.

66 На трето място, следва да се отбележи, че по силата на член 51 от Директива 2007/64, когато ползвателят на платежни услуги не е потребител, страните могат да уговорят по-специално че член 75 от същата директива не се прилага изцяло или частично. За целта в съображение 20 от посочената директива, във връзка с което трябва да се разглежда посоченият член 51, се подчертава, че тъй като потребителите и предприятията не са в еднакво положение, те не се нуждаят от еднакво ниво на защита. В същото съображение 20 се подчертава и че докато за правата на потребителите е важно да бъдат гарантирани посредством разпоредби, които не могат да бъдат дерогирани с договор, разумно е предприятията и организациите да бъдат свободни да уговорят друго. В същото съображение 20 се допълва все пак, че при всички случаи някои основни разпоредби от Директива 2007/64 следва да се прилагат винаги, независимо от статуса на ползвателя.

67 В случая обаче от преписката, с която разполага Съдът, се установява, че Forcing Development, което е предприятие, а не потребител по смисъла на член 4, точка 11 от Директива 2007/64, се е споразумяло с PrivatBank, посредством договор за водене на текуща сметка, сключен на 11 април 2005 г., да изключи прилагането в техните отношения като ползвател и доставчик на платежни услуги, разпоредбите от вътрешното право, с които се прилага член 75 от тази директива.

68 При това положение, както посочва генералният адвокат в точка 103 от заключението си, запитващата юрисдикция следва да прецени съответствието на този договор за водене на текуща сметка с разпоредбите на националното законодателство, с които се прилага Директива 2007/64, по-конкретно във връзка със съображение 20 от нея.

69 С оглед на изложеното по-горе на третия въпрос следва да се отговори, че членове 80—82 от Директива 2007/64 трябва да се тълкуват в смисъл, че те не оправомощават компетентния орган по смисъла на тези разпоредби, в приложение на установените в член 75 от тази директива критерии, да разрешава споровете между ползвателите и доставчиците на платежни услуги, възникнали в резултат на неизпълнение или неточно изпълнение на платежна транзакция, когато този орган упражнява правомощията си за разглеждане на възраженията на ползвателите на платежни услуги и за налагане на санкции на доставчиците на платежни услуги в случаите на нарушаване на приложимите разпоредби. Тези спорове трябва да се разрешават в посочените в член 83 от Директива 2007/64 процедури за извънсъдебно разрешаване на спорове, без да се засяга правото на искове по съдебен ред, предвидено в националното процесуално право. Ако националният законодател е решил да съсредоточи правомощията, произтичащи, от

една страна, от посочените членове 80—82, и от друга страна, от посочения член 83, в ръцете само на един и същ орган, този орган трябва да упражнява всяка от тези категории правомощия самостоятелно, единствено в рамките на всяка от съответстващите им процедури.

По четвъртия въпрос

70 С четвъртия си въпрос запитващата юрисдикция по същество иска да се установи дали органите, компетентни съответно да осъществяват пруденциален контрол на основание членове 20 и 21 от Директива 2007/64 и да разглеждат възраженията и да налагат санкции на основание членове 80—82 от тази директива, трябва да се съобразят с арбитражно решение, постановено в рамките на спор между ползвател и доставчик на платежни услуги.

71 В началото е важно да се отбележи, че направените в точки 59 и 60 от настоящото решение констатации се отнасят също и до отговора, който следва да се даде на този въпрос. Наистина, от една страна, членове 20 и 21 от Директива 2007/64 не намират приложение по дело като разглежданото в главното производство, поради което отговорът на частта от въпроса относно тълкуването на тези разпоредби е ненужен. От друга страна, националният законодател е предвидил членове 80—82 от тази директива да се прилагат по отношение на платежни услуги, които не попадат в приложното поле на посочената директива, което обосновава компетентността на Съда да отговори на тази част от въпроса.

72 Във връзка с това следва първо да се отбележи, че в Директива 2007/64 няма никаква разпоредба относно доказателствената сила на арбитражно решение в процедурите за разглеждане на възражения и за налагане на санкции, посочени в членове 80—82 от тази директива.

73 От постоянната практика на Съда обаче следва, че при липсата в правото на Съюза на правна уредба по въпроса всяка държава членка, при спазване на принципите на равностойност и на ефективност, следва да регламентира реда и условията за административните и съдебните производства, предназначени да гарантират защитата на правата, които правните субекти черпят от правото на Съюза, към които спада доказателствената сила на даден документ (вж. в този смисъл решения от 16 декември 1976 г., Rewe-Zentralfinanz и Rewe-Zentral, 33/76, EU:C:1976:188, т. 5 и от 26 юни 2019 г., Craeynest и др., C-723/17, EU:C:2019:533, т. 54), без да засяга полезния ефект на правото на Съюза (вж. в този смисъл решения от 6 октомври 2015 г., Orizzonte Salute, C-61/14, EU:C:2015:655, т. 50 и от 27 юни 2018 г., Diallo, C-246/17, EU:C:2018:499, т. 46).

74 След това трябва да се припомни, както беше установено в точка 63 по-горе, че процедурите за разглеждане на възражения и за налагане на санкции на основание членове 80—82 от Директива 2007/64 и способите за извънсъдебно разрешаване на спорове по член 83 от тази директива, към които спадат арбитражните производства, имат различен предмет и различни цели.

75 От това следва, че възможността в процедурите за разглеждане на възражения и за налагане на санкции по членове 80—82 от Директива 2007/64 да се вземе предвид доказателство, представено в рамките на процедура за извънсъдебно разрешаване на спор по член 83 от тази директива, се определя в зависимост от конкретните цели на посочените процедури за разглеждане на възражения и за налагане на санкции и на субективните права, които трябва да бъдат гарантирани в този контекст.

76 С оглед на изложеното по-горе на четвъртия въпрос следва да се отговори, че по силата на принципа на процесуалната автономия на държавите членки националният законодател може да оправомощи компетентния орган в рамките на процедурите за разглеждане на възражения и за налагане на санкции, посочени в членове 80—82 от Директива 2007/64, да вземе предвид

арбитражно решение, с което се разрешава спор между ползвателя и доставчика на платежните услуги, предмет на тези процедури, при условие че доказателствената сила, призната на това решение в рамките на посочените процедури, не може да навреди на техните специфични предмет и цели, на правото на защита на засегнатите лица или на самостоятелното упражняване на правомощията и компетентността, предоставени на този орган, което запитващата юрисдикция следва да провери.

По съдебните разноски

77 С оглед на обстоятелството, че за страните в главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (девети състав) реши:

1) **Член 2, параграф 2 от Директива 2007/64/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 13 ноември 2007 година относно платежните услуги във вътрешния пазар, за изменение на директиви 97/7/ЕО, 2002/65/ЕО, 2005/60/ЕО и 2006/48/ЕО и за отмяна на Директива 97/5/ЕО, изменена с Директива 2009/111/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 16 септември 2009 г., трябва да се тълкува в смисъл, че допуска национална правна уредба, според която органът по член 82 от тази директива е компетентен да разглежда възраженията и да налага санкции в случаите на платежни услуги, изпълнявани във валутата на трета държава.**

2) **Членове 20 и 21 от Директива 2007/64, изменена с Директива 2009/111, не са приложими ratione personae по отношение на кредитните институции.**

3) **Членове 80—82 от Директива 2007/64, изменена с Директива 2009/111, трябва да се тълкуват в смисъл, че те не оправомощават компетентния орган по смисъла на тези разпоредби, в приложение на установените в член 75 от тази директива критерии, да разрешава споровете между ползвателите и доставчиците на платежни услуги, възникнали в резултат на неизпълнение или неточно изпълнение на платежна транзакция, когато този орган упражнява правомощията си за разглеждане на възраженията на ползвателите на платежни услуги и за налагане на санкции на доставчиците на платежни услуги в случаите на нарушаване на приложимите разпоредби. Тези спорове трябва да се разрешават чрез посочените в член 83 от Директива 2007/64, изменена с Директива 2009/111, извънсъдебни способи за разрешаване на спорове, без да се засяга правото на искове по съдебен ред, предвидено в националното процесуално право. Ако националният законодател е решил да съсредоточи правомощията, произтичащи, от една страна, от посочените членове 80—82, и от друга страна, от посочения член 83, в ръцете само на един и същ орган, този орган трябва да упражнява всяка от тези категории правомощия самостоятелно, единствено в рамките на всяка от съответстващите им процедури.**

4) **По силата на принципа на процесуалната автономия на държавите членки националният законодател може да оправомощи компетентния орган в рамките на процедурите за разглеждане на възражения и за налагане на санкции, посочени в членове 80—82 от Директива 2007/64, изменена с Директива 2009/111, да вземе предвид наличието и съдържанието на арбитражно решение, с което се разрешава спор между ползвателя и доставчика на платежни услуги, предмет на тези процедури, при условие че доказателствената сила, призната на това решение в рамките на тези**

процедури за разглеждане на възражения и налагане на санкции, не може да навреди на техните специфични предмет и цели, на правото на защита на засегнатите лица или на самостоятелното упражняване на правомощията и компетентността, предоставени на този орган, което запитващата юрисдикция следва да провери.

Подписи